

Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Clikcando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas , un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corriente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano	José Santiago Gómez Fraiz
Secretaria	Gonzalo Caballero Míguez
Vicedecano de Organización Académica	Fernando Comesaña Benavides
Vicedecana de Calidade	Rocío Rodríguez Daponte
Vicedecano de Relacións Internacionais	Jorge Vila Biglieri
Vicedecana de Adaptación ao EEES	Lucy Amigo Dobaño

(*)

(*)

Grao en Economía

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01701	Comercio internacional	1c	6
V03G100V01702	Economía internacional	1c	6
V03G100V01901	Benestar, equidade e xénero	1c	6
V03G100V01905	Economía dos recursos naturais e do medio ambiente	1c	6
V03G100V01906	Historia económica de España	2c	6
V03G100V01907	Tributación	2c	6
V03G100V01912	Macroeconomía avanzada	2c	6
V03G100V01913	Economía política e das institucións	1c	6
V03G100V01914	Técnicas cuantitativas para a análise económica	1c	6
V03G100V01915	Microeconomía avanzada	1c	6
V03G100V01916	Teoría de xogos	1c	6
V03G100V01917	Economía da información	2c	6
V03G100V01918	Fundamentos económicos da defensa da competencia	2c	6
V03G100V01919	Economía da saúde	2c	6
V03G100V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comercio internacional				
Materia	Comercio internacional			
Código	V03G100V01701			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Ferrero Martínez, María Dolores			
Profesorado	Díaz Vazquez, Raquel Ferrero Martínez, María Dolores			
Correo-e	ferrero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	En esta asignatura trataremos dous grandes campos de estudo derivados de as transaccións comerciais internacionais. Por unha banda, o campo de o "comercio internacional" pon o énfasis principalmente en as transaccións reais entre os países, é dicir, en ñas transaccións que implican un movemento físico de bens. Por outra lado, o campo de a análise financeira internacional, pon o énfasis en as transaccións financeiras. Abordásense cuestións como a volta a o proteccionismo comercial de os EEUU, as subvencións a a exportación de produtos agrícolas en a UE e o conflito que xera con EEUU, os determinantes de o tipo de cambio, ...			

Competencias	
Código	
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender as bases de funcionamento de a economía tanto en os ámbitos máis amplos como en os máis próximos	B3	C3 C4 C5	D5 D7
Lograr o manexo por parte de os estudantes de a análise económica a través de as súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada de a realidade permitan tratar adecuadamente o problema	B2 B4 B6	C3 C8 C9 C11	D2 D3 D5
Habilidades en a procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e de o seu contido	B2 B3	C5 C6 C8	D2 D5
Espertar o interese de os estudantes respecto a a análise de os efectos de as políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación de un novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia en a consecución de os obxectivos para os cales suscitouse	B6	C5 C13	D5 D7

Contidos	
Tema	

PARTE I: TEORÍA DE O COMERCIO INTERNACIONAL

(*)TEMA 1: INTRODUCCIÓN	(*)UNA VISIÓN GLOBAL DEL COMERCIO MUNDIAL.
TEMA 2: TEORÍAS CLÁSICAS DE O COMERCIO	Productividad de o traballo e vantaxe comparativa: A TEORÍA RICARDIANA DE O COMERCIO Factores específicos e distribución de a renda.
(*)TEMA 3: RECURSOS Y COMERCIO	(*)El modelo de HEKSCHER - OHLIN. El modelo estándar de comercio.
(*)TEMA 4: ECONOMÍAS DE ESCALA Y LA LOCALIZACIÓN INTERNACONAL	(*)Economías de escala, comercio internacional y estructura de mercado.. Teoría de las economías externas. Mercado de trabajo especializado
(*)PARTE II: POLÍTICA COMERCIAL INTERNACIONAL	(*)...
(*)TEMA 5. INSTRUMENTOS DE POLÍTICA COMERCIAL	(*)Aranceles: costes y beneficios. Subsidios. Cuotas. Restricciones voluntarias a la exportación. Casos prácticos.
(*)TEMA 6. ECONOMÍA POLÍTICA DE LA POLÍTICA COMERCIAL	(*)Argumentos a favor del libre comercio. Argumentos contra el libre comercio. Distribución de la renta y política comercial. Negociaciones internacionales y política comercial.
(*)PARTE III: TIPOS DE CAMBIO Y MACROECONOMÍA EN UNA ECONOMÍA ABIERTA	(*)...
TEMA 7. CONTAS NACIONAIS: RENDA, RIQUEZA E BALANZA DE PAGOS	A medición de a actividade económica. Producción, renda e gasto. A balanza de pagos. A riqueza externa. A balanza de pagos: beneficios de a globalización financeira
TEMA 8: TIPOS DE CAMBIO E MERCADO DE DIVISAS	Tipos de cambio e prezos relativos. Demanda de activos en divisas. Equilibrio en o mercado de divisas. Tipo de interese, expectativas e equilibrio.
TEMA 9:O ENFOQUE MONETARIO A longo prazo	Paridade de poder adquisitivo (PPA), tipo de cambio real e diferenciales de inflación. Análise de a determinación de as expectativas de tipo de cambio a longo prazo: o TIPO DE CAMBIO ESPERADO.
(*)TEMA 10: EL ENFOQUE DE ACTIVOS A CORTO PLAZO	(*)Tipos de cambio y tipos de interés: el equilibrio en el mercado de divisas a corto plazo. Equilibrio en el mercado de dinero a corto plazo: determinación del tipo de interés a corto lazo. Unificación del enfoque monetario y el enfoque de activos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Lección maxistral	28	42	70
Resolución de problemas	14	18	32
Resolución de problemas	6	16	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información dos alumnos e presentación da materia
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio, relacionado coa temática da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio, relacionado coa temática da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas	Para levar a cabo a avaliación continua realizaranse ao longo do curso varias probas sobre os diferentes temas que inclúe a materia.	40	B2 B3 B4 B6	C3 C4 C5 C6 C8 C9 C11 C13	D2 D3 D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O exame avaliará toda a materia exposta ao longo do curso.	60		C5	D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia constará de dous partes. Por unha banda, o exame final que valerá ata un 60% da nota (6 puntos) e, por outra banda, a avaliación continua que pesará ata un 40% na nota final (4 puntos).1.- Exame final (sobre 6 puntos): realizarase na data oficial establecida no calendario de exames.2.-Avaliación continua (ata 4 puntos): a avaliación continua realizarase por dúas vías: mediante a entrega dun traballo de análise e investigación relacionado con cuestións e/ou datos *macroeconómicos europeos que se proporá ao longo do cuadrimestre. Este traballo valerá un máximo de 2,5 puntos. (25% da nota final),os 1,5 puntos restantes correspondentes á avaliación continua asignaranse segundo a participación activa nas clases prácticas e a resolución do exercicios propostos, cos comentarios de artigos e outros traballos que se entregarán durante o cuadrimestre.PARA PODER APROBAR A MATERIA É NECESARIO (NON SUFICIENTE) NON OBTENIR UNHA NOTA DE 0 EN NINGÚN DOS ELEMENTOS DE AVALIACIÓN E ALCANZAR UN MÍNIMO DE 4 PUNTOS SOBRE SEIS NO EXAME FINAL Na convocatoria de xullo mantense a nota da avaliación continua. Por tanto, o exame valerá un máximo de 6 puntos.NOTA IMPORTANTEPara poder realizar a avaliación continua é obrigatorio asistir ás clases teóricas e prácticas Os alumnos que non se acollan á modalidade presencial e, por tanto, non poidan realizar a avaliación continua, deberán realizar igualmente un traballo individual polo 30% da nota, e poderán realizar na data oficial establecida no calendario un exame polo 70% da nota. No devandito exame avaliaranse as competencias globais da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Krugman, P.R.; Obstfeld, M. y Meltz, M.J., **Economía internacional**, 10ª,
Feenstra R.C. y Taylor A. M., **Macroeconomía internacional**, 2ª,

Bibliografía Complementaria

ORGANIZACIÓN MUNDIAL DEL COMERCIO, www.wto.org/indexsp.htm,
Banco Central Europeo, www.ecb.int,
Fondo Monetario Internacional, www.imf.org,
Banco Mundial, www.worldbank.org,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Economía internacional/V03G100V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

Política económica/V03G100V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía internacional				
Materia	Economía internacional			
Código	V03G100V01702			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Castro Fernández, Ana Esther Teixeira Bautista, José Francisco			
Profesorado	Castro Fernández, Ana Esther Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	teixeira@uvigo.es esther@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nos últimos anos veñen producindo profundos cambios na orde económica internacional. O coñecemento da súa dinámica desde o período inmediatamente posterior ao final da *II Guerra mundial resulta fundamental para coñecer as claves explicativas dos acontecementos económicos que estamos a vivir. Nesta materia analízase a evolución das *macromagnitudes das principais economías desenvolvidas e das súas políticas económicas, da orde comercial e monetaria. Ademais, de forma paralela ao desenvolvemento dos temas comentados, o alumno realiza un seguimento da conxuntura económica internacional.			

Competencias	
Código	
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
O alumno coñece o marco institucional da economía	C3		
O alumno é capaz de situar a economía na súa evolución histórica	C4		
O alumno comprende as bases de funcionamento da economía.	C3 C4 C5		
O alumno é capaz de identificar e interpretar fontes de información económica relevante e o seu contido	B2 B4 B5 B6 B7	C3 C4 C5 C8 C9	D4
O alumno sabe identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado	B6 B7	C3 C4 C5 C8 C9	D5
O alumno é capaz de argumentar de forma coherente e *inteligible, tanto oral como escrita	D5		

O alumno organiza a documentación e presenta o seu traballo de maneira adecuada á audiencia	B2 B4 B7	C3 C4 C5 C8 C9	D2 D4 D5
O alumno é capaz de elaborar informes económicos	B2 B4 B5 B6 B7	C5 C8 C13	D4 D5 D7
O alumno é capaz de expor reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos	B5 B6 B7	C3 C4 C5 C9	D5 D7
O alumno é capaz de analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos	B4 B5 B6 B7	C9	D5

Contidos

Tema	
Introdución á economía internacional	Conceptos básicos de economía internacional Integración económica e monetaria
Grandes ciclos económicos	Dos inicios do capitalismo á globalización
Evolución do marco comercial e monetario	O patrón ouro. A desorde monetaria de entreguerras. O período de vixencia dos acordos de Bretton Woods. O período da flotación xeneralizada os tipos de cambio. A experiencia da UME.
A conxuntura económica internacional	Do GATT á OMC. Principais macromagnitudes. Decisións de política económica. Opinións de expertos. Informes de organismos económicos internacionais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	23	45	68
Titoría en grupo	5	5	10
Lección maxistral	22	45	67
Exame de preguntas obxectivas	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas...).
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	As clases prácticas e as titorías en grupo teñen como obxectivo axudar ao alumno a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten aos profesores orientar aos alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.
Titoría en grupo	As clases prácticas e as titorías en grupo teñen como obxectivo axudar ao alumno a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten aos profesores orientar aos alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Prácticas de laboratorio	A efectos prácticos, non se establece distinción entre prácticas de laboratorio e titorías en grupo. Para a valoración teranse en conta as actividades realizadas, como son : desenvolvemento de temas mediante o uso de material bibliográfico e estatístico, participación activa no desenvolvemento da materia, realización de traballos, resolución de exercicios, cuestionarios, etc.	40	B2 B4 B5 B6 B7	C8 C9 C13	D2 D4 D5 D7
Exame de preguntas obxectivas	Realízanse exames con preguntas obxectivas baseadas en o temario de a asignatura. Os alumnos/as deben mostrar uns niveis adecuados de coñecementos para superar a materia.	60	B4	C3 C4 C5 C9	D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario ter unha cualificación superior a catro puntos sobre 10 tanto nas clases prácticas como no exame correspondente á docencia teórica. Ademais, a nota media entre clases prácticas e o exame teórico ha de ser igual ou superior a cinco puntos sobre dez.

Os exames realízanse nas datas oficiais que no seu momento aprobe o Decanato. Poden consultarse na páxina web da Facultade de CC. Económicas e Empresariais <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Castro A.E. y Teixeira, J.F., **Luces y sombras de las uniones económicas**, RBA,

Krugman, Paul .; Obstfeld, Maurice, **Economía internacional: teoría y política**, Pearson Educación,

Bibliografía Complementaria

Acemoglu, D. y J. Robinson, **Por qué fracasan las naciones**, Ediciones Deusto,

Aranda, E. Pérez Moreno, S. y Sánchez Andrés A. (coord.), **Política económica y entorno empresarial**, Pearson,

Karier, Thomas, **GREAT EXPERIMENTS IN AMERICAN ECONOMIC POLICY From Kennedy to Reagan**, PRAEGER Westport, Connecticut,

Krugman, Paul, **EL RETORNO DE LA ECONOMIA DE LA DEPRESION Y LA CRISIS ACTUAL**, Prentice-Hall,

Maddison, Agnus, **The World Economy: a millenial perspectiva**, OECD,

Ochando, C. (coord), **Objetivos e instrumentos de las políticas económicas coyunturales**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Querol, F (coord), **De quelques aspects de l'Union économique te monétaire européenne**, Presse de L'Université Toulouse 1 Capitole,

Rodrik, D., **La paradoja de la globalización**, A. Bosch Editor,

Banco Central Europeo, **www.ecb.int**,

Banco Mundial, **www.worldbank.org**,

Fondo Monetario Internacional, **www.imf.org**,

Organización Mundial del Comercio, **www.wto.org**,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia económica/V03G100V01103

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

Política económica/V03G100V01504

Políticas económicas comparadas/V03G100V01605

Outros comentarios

Nesta asignatura converxen os coñecementos adquiridos nas asignaturas de historia económica, teoría económica e política económica.

É altamente recomendable a asistencia ás clases teóricas e ás clases prácticas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Benestar, equidade e xénero				
Materia	Benestar, equidade e xénero			
Código	V03G100V01901			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	del Río Otero, Coral			
Profesorado	del Río Otero, Coral			
Correo-e	crio@uvigo.es			
Web	http://crio.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como principal obxectivo introducir ao alumnado na análise das desigualdades económicas, un tema de crecente relevancia nos debates públicos tanto nos países desenvolvidos como no mundo en desenvolvemento. No curso discútese os diferentes enfoques e ferramentas para a cuantificación de fenómenos relacionados coa equidade na distribución dos recursos económicos, tales como a desigualdade, a pobreza, ou a discriminación das mulleres e outros colectivos no mercado laboral. Discútese os principais problemas prácticos e conceptuais asociados coa cuantificación destes fenómenos, preséntanse os indicadores máis adecuados, dos que se analizan as súas propiedades, e estúdanse as tendencias actuais e as súas causas. En todo o curso incorpórase de forma transversal a perspectiva de xénero. O curso ten unha orientación moi práctica, xa que se persegue que o/a estudante dispoña das ferramentas necesarias para ser capaz de interpretar de forma crítica os estudos e informes relacionados coa equidade. Tamén se pretende que sexa capaz de replicar os principais indicadores a partir de datos procedentes de enquisas de fogares, mediante o uso dun programa informático de libre acceso para a análise distributiva (DAD). Por iso, a realización dun breve informe sobre un problema distributivo no que se apliquen os coñecementos adquiridos, forma parte esencial do curso.			

Competencias	
Código	
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Identificar os principais problemas asociados á distribución de recursos e a discriminación	C6 C9	
Manexo de ferramentas para a análise distributiva empregando as fontes datos dispoñibles sobre condicións de vida dos fogares e mercado laboral.	C6 C9	
Comprensión e capacidade de elaboración dun informe relacionado cun problema distributivo	C6 C8 C9 C13	D5

Contidos	
Tema	
1. Introducción: o benestar	1.1 Marco teórico: A análise económica das desigualdades 1.2 Aspectos metodolóxicos a ter en conta na análise do benestar
2. As desigualdades económicas	2.1 Desigualdade, distribución da renda e benestar social 2.2 Comparacións ordinais de desigualdade: a curva de Lorenz 2.3 Comparacións cardinais de desigualdade: os índices de desigualdade e as súas propiedades 2.4 Algunhas extensións

3. Pobreza e exclusión social	3.1 Identificación da poboación pobre: as liñas de pobreza 3.2 Cuantificación da pobreza: índices de pobreza 3.3 Criterios para ordear distribucións de acordo coa súa pobreza 3.4 Dinámica da pobreza 3.5 Pobreza multidimensional 3.6 Determinantes da pobreza
4. Análise económica da discriminación	4.1 Desigualdade entre grupos e discriminación 4.2 Explicacións das desigualdades no mercado de traballo 4.3 A discriminación laboral 4.4 Contratación e segregación ocupacional 4.5 Discriminación salarial

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	60	88
Seminario	17.5	20	37.5
Probas de resposta curta	2	0	2
Traballo	2.5	20	22.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición en clase dos principais contidos do programa.
Seminario	Cálculo de indicadores mediante folla de cálculo e programa informático específico (DAD), empregando datos de enquisas de fogares. Discusión e interpretación de resultados. Elaboración e presentación dun informe aplicando os coñecementos adquiridos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Durante os seminarios de prácticas o estudantado recibirá atención personalizada para a resolución dos problemas de aplicación das técnicas obxecto de estudo.
Probas	Descrición
Traballo	Durante a elaboración do traballo, o estudantado recibirá o asesoramento personalizado tanto no horario de clases como nas titorías correspondentes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de resposta curta	Exame final (data convocatoria ordinaria oficial)	70	C6 C9
Traballo	Elaboración dun informe empregando fontes de datos estatísticos dispoñibles, con programas informáticos específicos (Excel, DAD), no que se apliquen os coñecementos adquiridos. Presentación en clase das principais conclusións do informe.	30	C6 C8 C9 C13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para ter dereito a entregar e presentar o informe será necesario ter asistido ao menos a 5 das 7 primeiras clases prácticas (seminarios). O non cumprimento deste requisito supón acadar unha puntuación de 0 na avaliación relacionada co informe (a cal representa o 30% da nota final). Datos de exame: Consultar web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albelda, Randy y Drago, Robert, **Unlevel Playing Fields. Understanding Wage Inequality and Discrimination**, 4ª, Dollars & Sense, 2013

Atkinson, Anthony B., **Desigualdad: ¿Qué podemos hacer?**, Fondo de Cultura Económica, 2016

Gradín, Carlos y Del Río, Coral, **Desigualdad, pobreza y polarización en la distribución de la renta en Galicia**, IIEG - Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2001

Stiglitz, Joseph E., **El precio de la desigualdad**, Taurus, 2012

Bibliografía Complementaria

Alkire, Sabina; Foster, James; Seth, Suman; Santos, Maria Emma; Roche, José Manuel y Ballón, Paola, **Multidimensional Poverty Measurement and Analysis**, Oxford University Press, 2015

- Alonso-Villar, Olga y Del Río, Coral, **Segregación ocupacional por razón de género y status migratorio en España y sus consecuencias en términos de bienestar**, 2017
- Atkinson, Anthony B. y Bourguignon, François (ed.), **Handbook of Income Distribution (vol. 1)**, 1ª (reimpresión), Elsevier, 2007
- Bandrés, Eduardo, **Economía y redistribución: teorías normativas y positivas sobre la redistribución de la renta**, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1993
- Benería, Lourdes, **Género, desarrollo y globalización**, Hacer Editorial, 2009
- Blau, Francine D.; Ferber, Marianne A. y Winkler, Anna E., **The Economics of Women, Men, and Work**, 7ª, Pearson, 2014
- CES España, **Tercer informe sobre la situación de las mujeres en la realidad sociolaboral española**, Consejo Económico y Social España, 2011, Informe 01/2011
- CES España, **Distribución de la renta en España: Desigualdad, cambios estructurales y ciclos**, Consejo Económico y Social España, 2013, Informe 03/2013
- Del Río, Coral y Alonso-Villar, Olga, **Mujeres ante el empleo (y el desempleo) en el mercado laboral español**, 2014
- Duclos, Jean-Ives y Araar, Abdelkrim, **Poverty and Equity: Measurement, Policy and Estimation with DAD**, Springer, 2006
- Eswaran, Mukesh, **Why Gender Matters in Economics**, Princeton University Press, 2014
- Ferber, Marianne A. y Nelson, Julie A. (ed.), **Más allá del hombre económico**, Cátedra, 2004
- Foster, James; Seth, Suman; Lokshin, Michael y Sajaia, Zurab, **A Unified Approach to Measuring Poverty and Inequality**, The World Bank, 2013
- FOESSA, **VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España**, Fundación FOESSA, 2014
- Goerlich, Francisco J. y Villar, Antonio, **Desigualdad y Bienestar Social**, Fundación BBVA, 2009
- OECD, **Growing Unequal? Income distribution and poverty in OECD countries**, OECD Publishing, 2008
- Pazos Morán, María, **Contra el patriarcado: Economía feminista para una sociedad justa y sostenible**, Katakarak, 2018
- Salverda, Wiemer; Nolan, Brian y Smeeding, Timothy M. (ed.), **The Oxford Handbook of Economic Inequality**, Oxford University Press, 2011
- Sarasúa, Carmen y Gálvez, Lina, **¿Privilegios o eficiencia? Mujeres y hombres en los mercados de trabajo**, Publicaciones Universidad de Alicante, 2003
- Sen, Amartya, **La desigualdad económica**, Fondo de Cultura Económica, 2001

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía dos servicios públicos/V03G100V01602

Economía pública/V03G100V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía dos recursos naturais e do medio ambiente**

Materia	Economía dos recursos naturais e do medio ambiente			
Código	V03G100V01905			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Garza Gil, María Dolores			
Profesorado	Garza Gil, María Dolores			
Correo-e	dgarza@uvigo.es			
Web	http://www.webs.uvigo.es ; www.erenea.uvigo.es			
Descrición xeral	Acercamiento a diferentes problemáticas ligadas a la relación entre la actividad económica y los recursos naturales y medio ambiente, para lo cual el concepto de desarrollo sostenible cobra un papel fundamental.			

Competencias

Código	
B1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender e manexar conceptos económicos necesarios para a xestión dos recursos naturais e do medio ambiente	B6	C1	D6
		C2	D7
		C3	
		C4	
		C5	

Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos.	B1	C6	D1
	B2	C8	D2
	B3	C9	D3
	B4	C10	D5
	B5	C11	D6
	B6	C12	D7
Capacidade para desenvolver traballos ou informes breves no campo da economía dos recursos naturais e ambientais.	B1	C8	D1
	B2	C9	D2
	B3	C12	D3
	B4	C13	D4
	B5		D5
	B6		D6
	B7		D7

Contidos

Tema	
Introducción	Economía, Natureza e Desenvolvemento Sostible.
Economía dos recursos naturais	Condicionantes básicos. Economía dos recursos renovables. Economía de recursos non renovables.
Economía ambiental	Fundamentos de valoración económica do medio ambiente. Métodos de valoración indirectos. Métodos de valoración directos.
Políticas públicas aplicadas ós recursos naturais e A necesidade de regular. Instrumentos de regulación e políticas públicas. medio ambiente	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Titoría en grupo	5	5	10
Lección maxistral	30	60	90
Práctica de laboratorio	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Búsqueda de información e resolución de exercicios. Presentación individual ou en grupo.
Titoría en grupo	Os alumnos poderán plantexar dúbidas sobre a materia. Tamén se poden utilizar para que o profesor plantexe problemas ós alumnos que serán avaliados posteriormente.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia e realización de exercicios. Realización de exames parciais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Realizaranse dúas titorías en grupo sobre a evolución no proceso de aprendizaxe da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Prácticas de laboratorio	Supervisión das prácticas realizadas. Posibilidade de realizar e presentar traballos. Valorarase ate o 30%. (Poderanse utilizar as sesións prácticas para realizar probas parciais). Resultados da aprendizaxe: - Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos. - Capacidade para desenvolver traballos ou informes breves no campo da economía dos recursos naturais e ambientais.	30	B1	C6	D1
			B2	C8	D2
			B3	C9	D3
			B4	C10	D4
			B5	C11	D5
			B6	C12	D6
			B7	C13	D7

Lección maxistral	Examen final e parciais liberatorios. Si se aproban os parciais, a materia estará superada. Valorarase sobre un 70%. A data do exame final será a que decida o órgano competente da Facultade e se publicará na web do Centro.	70	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6	D1 D2 D3 D5 D6 D7
	Resultados da aprendizaxe: - Comprender e manexar conceptos económicos necesarios para a xestión dos recursos naturais e ambientais. - Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos.			C10 C11 C12	
Práctica de laboratorio	Realización de exames parciais en horas de sesión maxistral e/ou de prácticas.	0			

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

D.W. Pearce y R.K. Turner, **Economía de los Recursos Naturales y del Medio Ambiente**, Celeste, 1995

J. Surís y M. Varela, **Introducción a la Economía de los Recursos Naturales**, Cívitas, 1995

Bibliografía Complementaria

D. Azqueta, **Introducción a la economía ambiental (2ª Edc)**, McGraw Hill, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia económica de España				
Materia	Historia económica de España			
Código	V03G100V01906			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vallejo Pousada, Rafael			
Profesorado	Vallejo Pousada, Rafael			
Correo-e	vallejo@uvigo.es			
Web	http://vallejo.webs6.uvigo.es/es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto explicar a evolución de a economía española contemporánea, arrincando de a chamada crise de o Antigo Réxime ata finais de o século XX, para entender o crecemento a longo prazo e o cambio estrutural, a través de as súas principais etapas históricas. Atenderá á beira de a oferta de a economía e á beira de a demanda.			

Competencias

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender a linguaxe económica básico e o modo de pensar de os economistas.	C2
Coñecer o marco institucional de a economía	C3
Coñecer o perfil cambiante de as institucións e axentes que influíron en os resultados de a economía española contemporánea: Estado, particulares e empresas e sector exterior (outras nacións)	C3 C4
Capacidade para situar a economía en a súa evolución histórica	C4
Identificar as etapas de a evolución económica de a España contemporánea e os seus principais características	C4
Comprender as bases de funcionamento de a economía en cada unha de as etapas significativas de o desenvolvemento económico contemporáneo.	C4 C9
Habilidades en a procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido	C8
Coñecer e manexar a materia prima para estudar a Historia Económica española, as súas estatísticas e as súas fontes fundamentais	C4 C8
Analizar series históricas e inferir os comportamentos de os principais axentes económicos ante a evolución real (ou hipotética) de as variables económicas	C4 C8 C9
Fomentar a actitude crítica e autocrítica	D1 D7

Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais, éticos e medioambientais	A3	C7 C9	D1
- Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos	A4		D3 D4
Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto oral coma escrita, no idioma propio e nunha lingua estranxeira	A4		D5 D6
- Capacidade de traballar en equipo, con responsabilidade, planificación, espírito de cooperación e empatía co resto de persoas do colectivo.	A4		D2 D4

Contidos

Tema	
1. Dotación de recursos e etapas do crecemento e do cambio estrutural contemporáneo.	Xeografía, recursos naturais. Os recursos humanos. Factores políticos e institucionais. Etapas do crecemento económico e do cambio estrutural (estrutura sectorial e ocupacional, estrutura demanda agregada e do consumo). Bases tecnolóxicas e organización empresarial.
2. Crise do Antigo Réxime, revolución liberal e arranque da industrialización, 1789-1840-1890.	Principais indicadores de oferta e de demanda. Natureza da crise, principais desequilibrios da economía e respostas: reorientación e política de reformas. Agricultura e recursos minerais. A industrialización: factores, limitacións e niveis. O inicio da ruptura enerxética. A formación do mercado nacional e a progresiva apertura ao exterior. O financiamento da economía (sistema financeiro e banca). O papel do Estado e a Facenda pública. A distribución da riqueza e da renda (mercados de traballo e desigualdade de xénero) O consumo dos fogares. A educación e a saúde (a beneficencia pública).
3. A economía española durante a segunda revolución industrial, 1890-1936.	Principais indicadores de oferta e de demanda Agricultura, entre a crise agraria finisecular e a modernización. O salto histórico na industrialización: novo ciclo tecnolóxico e empresarial (intensificación da transición enerxética). Cara a unha estratexia de desenvolvemento nacionalista: viraxe da política comercial e nova estrutura institucional protectora e interventora. O financiamento da economía. O papel cambiante do Estado. A distribución da riqueza e a renda (mercado de traballo e desigualdade de xénero). Consumo dos fogares, inicio da transición nutricional e primeiras manifestacións do consumo de masas. Educación e saúde (da beneficencia pública á asistencia social).
4. A economía durante a Guerra Civil e o franquismo (1936-1973)	Principais indicadores macroeconómicos. As economías de guerra (1936-1939). Autarquía e illamento (1939-1951). A década bisagra: industrialización substitutiva de importacións (1951-1959). Estabilización, liberalización, desenvolvemento e crise (1959-1975).
5. A economía da democracia 1975-2008: reformas, integración europea e globalización.	Principais indicadores macroeconómicos. Axustes, reformas e transición política (1975-1985). Integración na Unión Europea (1986-1996). Globalización e novo ciclo de crecemento económico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	15	30	45
Titoría en grupo	5	2	7
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	15	16
Informe de prácticas	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Dúas horas semanais. Mediante esta metodoloxía, con o apoio audiovisual, presentarase de xeito sintético, secuencial e motivadora os aspectos craves de os contidos fundamentais de a materia. As primeiras sesións estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica de a materia e conceptos básicos de historia económica; as restantes sesións estarán destinadas a exposición de o temario. Malia que o método de estas sesións é fundamentalmente expositivo, se promoverá a participación activa de o alumnado.
Seminario	Estes seminarios de carácter eminentemente práctico son 6, cunha duración por sesión 2 horas e 30 minutos. Concíbese como parte de un proceso de aprendizaxe continuada. Permiten poñer en común os coñecementos adquiridos na preparación de cada sesión. Cada seminario práctica conleva: a) formulación de o exercicio en cuestión (lecturas, resolución de exercicios, redacción de un breve informe, etc.). Esa formulación está subido a a plataforma docente, con o calendario de realización; b) un traballo fose de o aula (de biblioteca, procuras en catálogos ou bases documentales); c) Resolución de a práctica, por escrito; d) Subida de a mesma a a plataforma docente; e) Exposición en clase, previamente fixada ou sobre a marcha, de acordo con a dinámica de a mesma; e) Debate; f) Reformulación de a práctica; g) Subida a o Libro de prácticas. Os seminarios prácticos e os seus resultados son recolleitos por cada alumno en un Libro de prácticas, que sobe a a plataforma docente a última semana de o curso. En este Libro de Prácticas de o curso tamén se recollerá o diario "de clases", que consiste en as sínteses breves que os alumnos e alumnas farán, tras cada clase teórica, de as cuestións crave tratadas en a mesma.
Titoría en grupo	O profesor seleccionará previamente cuestións clave dos contidos da materia, a tratar pola súa importancia ou dificultade. O alumnado deberá elaborar para estas sesións un esquema de dúbidas e preguntas sobre as devanditas cuestións. Tamén servirán estas sesións para resolver dúbidas xerais sobre os contidos ou as prácticas da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As dúbidas non resoltas na aula exporanse en as horas de titoría.
Seminario	A dúbidas xurdidas coas lecturas e nas actividades das sesións de seminario, atenderáanse de modo individualizado en horas de titoría.
Titoría en grupo	Implican presentación de cuestións crave e resolución de dúbidas xurdidas en torno a as mesmas para os colectivos correspondentes

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	A través de os seis seminarios: Se evaluarán os traballos prácticos, consistentes en a lectura de un tema ou parte de un tema, en a redacción de un informe ou síntese, e en a a súa exposición e defensa Se evaluará a coherencia e calidade de o traballo, esquema, síntese ou mapa conceptual, ou a valoración de os exercicios (comentario e análise de gráficos, series estadístico ou textos, a resolución de cuestións e problemas). Valorarase a calidade formal de os traballos realizados, a corrección sintáctica e gramatical e o uso acomodado de a metodoloxía propia de a investigación (o estudo rigoroso de unha materia ou de un tema). Valorarase a asistencia, a participación, o cumprimento, a aptitude, os aspectos formais (redacción, sintaxis, ortografía, etc.), e a capacidade de transmitir as aprendizaxes realizadas e a calidade de a expresión oral.	30	A3 A4	C2 C3 C4 C7 C8 C9	D1 D2 D4 D5 D6 D7

Tutoría en grupo	En as dúas sesións de tutoría de grupo, valorarase a presentación de un esquema de dúbidas e preguntas, a capacidade de formulación de dúbidas e preguntas significativas ou a resolución de as mesmas.	5	A3 A4	C8 C9	D1 D2 D4 D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Estas probas realizaranse en o exame final. Se evaluarán os coñecementos sobre os contidos teóricos de a materia. Valorarase que as respostas estean estruturadas, razoadas correctamente. Valorarase a redacción correcta, clara e comprensible.	60	A3 A4	C2 C3 C4 C7 C8 C9	D5 D7
Informe de prácticas	Recibe o nome de Libro de Prácticas. O modelo para este Libro de Práctica encontrarase na plataforma docente da materia. Nel recolleráns, de forma ordenada os resultados dos seminarios prácticos, así como o chamado "diario de clase".	5	A3 A4	C4 C8	D1 D2 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A nota resulta de: a) Un exame final en o que se valoran o coñecemento de os contidos e as habilidades adquiridas durante o curso: 60% de a nota; b)) Traballos prácticos, desenvolvidos de forma continuada en os seminarios, tutorías e Libro de prácticas en que se recollen os resultados de os seminarios prácticos (40% de a nota).
2. A cualificación correspondente a a avaliación continua (40% de a nota final) gardarase para todas as convocatorias do presente ano académico.
3. Datas e horarios de as probas de avaliación final: os que fixe a Facultade, que serán transmitidas a través da plataforma docente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- Collantes, Fernando, **La economía española en 3D. Oferta, demanda y largo plazo**, Pirámide, 2017
- Carreras, Albert; Tafunell, Xavier, **Historia Económica de la España Contemporánea (1789-2009)**, 2010, 2ª edición corregida y ampliada,
- Domingo Gallego Martínez, Luis Germán Zubero, Vicente Pinilla Navarro (eds.), **Estudios sobre el desarrollo económico español : dedicados al profesor Eloy Fernández Clemente**, PUZ, 2016
- Maluquer de Motes, J, **La economía española en perspectiva histórica.**, 2014,
- Tortella, G y Nuñez, C.E., **El desarrollo de la España contemporánea. Historia económica de los siglos XIX y XX.**, 2011,
- Llopis, Enrique y Francisco Comín, **Historia económica de España, siglos X-XX (Historia Del Mundo Moderno)**, Alianza, 2010
- Comín, Francisco y Mauro Hernández, **Crisis Económicas En España. 1300-2012. Lecciones De La Historia**, 2013, Alianza,
- Albert Carreras y Xavier Tafunell (coordinadores), **Estadísticas históricas de España : siglos XIX-XX**, Fundación BBVA, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia económica/V03G100V01103

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Políticas económicas comparadas/V03G100V01605
Comercio internacional/V03G100V01701

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía: Economía mundial/V03G100V01202
Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105
Estatística: Estadística I/V03G100V01205
Economía española/V03G100V01301
Macroeconomía I/V03G100V01503
Política económica/V03G100V01504

Outros comentarios

1. Aconséllase un traballo regular, sistemático, a o longo de o cuatrimestre, tanto en o referente a os contidos teóricos transmitidos en as clases magistrales como en os traballos de seminario.
 2. En a parte práctica como en a teórica, será especialmente tido en conta o interese demostrado e a calidade de as intervencións, ben sexa dentro de os grupos de traballo que se formen, ben individualmente.
 3. Considérase relevante unha actitude construtiva, crítica, e a participación activa nas clases teóricas e prácticas.
 4. A expresión escrita debe coidarse de forma especial: a claridade na exposición, a orde, e o rigor ortográfico e sintáctico son fundamentais nun estudante universitario.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Tributación				
Materia	Tributación			
Código	V03G100V01907			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	González Martínez, José Manuel			
Profesorado	González Martínez, José Manuel			
Correo-e	xmgonzalez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Tributación é unha materia optativa que se imparte no segundo cuadrimestre do cuarto curso do Grao de Economía. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 60 son actividades presenciais, mentras que o resto serán actividades non presenciais. Nesta materia faise unha presentación do Sistema Fiscal Español e abórdanse en profundidade dous dos principais impostos: IRPF e IS.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade no funcionamento da economía	A2	C3 C7	D7
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente e obtención de información estatística relacionada coa fiscalidade		C8	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades empresariais.	A2	C9 C12	
Fomento da capacidade de traballar en equipo buscando achegar as mellores solucións tributarias.		C9 C12	D2
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso		C9 C12	D5

Contidos	
Tema	
Parte I: Introducción ao Sistema Fiscal	Os obxetivos básicos. A organización da materia, o método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxetivos e metodoloxía da materia.	
Tema 2: Caracterización do sistema fiscal español e bases para a fiscalidade empresarial e persoal	O papel dos impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. A fiscalidade como variable de decisión.
Parte II: O imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo
Tema 3: Introducción ao IRPF	
Tema 4: Rendas das Persoas Físicas	Rendas do Traballo e do Capital, Ganancias e Perdas Patrimoniais. Notas para o asesoramento fiscal
Tema 5 : Renda de Empresarios e Profesionais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva. Notas para o asesoramento fiscal. Pagos Fraccionados.

Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rendas, mínimo persoal e familiar, determinación da cota íntegra, deducións. Notas para a planificación fiscal e proceso liquidatorio.
Parte III: O imposto sobre sociedades.	Elementos básicos do imposto: Contribuíntes, Resultado Contable e Base Imponible.
Tema 7: Introducción o imposto de Sociedades	Imponible. Período impositivo, imputación temporal de ingresos e gastos
Tema 8: Operacións determinantes da base imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións do Inmobiliario. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais. Notas para o asesoramento fiscal.
Tema 9: Liquidación do IS	Deduccións, pagados a conta e proceso liquidatorio. Notas para a planificación fiscal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	20	0	20
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Prácticas autónomas a través de TIC	0	15	15
Prácticas en aulas informáticas	30	0	30
Estudo de casos	0	45	45
Exame de preguntas obxectivas	0	10	10
Estudo de casos	9	0	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión inicial na que o docente presentará o contido e obxectivos da materia así como a metodoloxía de traballo e os sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	En cada sesión, o docente presentará as cuestións máis relevantes de cada tema. Formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e os efectos económicos da norma tributaria e resaltar a súa aplicación práctica
Resolución de problemas de forma autónoma	Despois de cada sesión maxistral o/a alumno/a deberá profundizar de xeito autónomo nas cuestións expostas consultando as referencias bibliográficas, accedendo as fontes de información e a páxina web da Axencia Tributaria. Tamén se lles facilitará exercicios resoltos para axudar a situar o enfoque práctico de cada tema.
Prácticas autónomas a través de TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abrirase un prazo para responder a un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na plataforma Fatic. Trátanse de actividades non presenciais que posibiliten o seguimento e avaliación do/a alumno/a e o seu proceso de aprendizaxe.
Prácticas en aulas informáticas	As sesións prácticas en aula de informática consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas e programas de axuda que facilita a Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado na Plataforma Fatic.
Estudo de casos	En cada sesión proporánse casos a estudar en grupos reducidos (máximo 3 alumnos) conformados ao comezo de curso. Cada grupo deberá comentar, resolver e defender os casos expostos. Os alumnos disporán previamente dos enunciados dos casos a través Fatic e deberán elaborar unha primeira proposta de solución xustificada que deberá ser entregada a través de Fatic antes do desenvolvemento da sesión presencial.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Farase un seguimento individualizado dos resultados obtidos e das dúbidas xurdidas nos estudos de caso
Prácticas en aulas informáticas	Os/as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas informáticas empregando os programas da Axencia Tributaria (Simulador Renta Web e Programa PADIS)

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Estudo de casos	A entrega das propostas de solución dos estudos de caso (prácticas) avaliarase conxuntamente cas probas tipo test. Será necesario ter entregado alomenos 6 propostas de solución para obter puntuación nas probas tipo test.	0		C8 C9 C12	D2 D5 D7
Exame de preguntas obxectivas	Este apartado puntuarase cun máximo de 3 puntos. Para obter puntuación nestas probas tipo test será necesario que o grupo ó que pertence cada alumno teña entregado alomenos 6 propostas de solución dos estudos de casos prácticos.	30		C8 C9 C12	D2 D5 D7
Estudo de casos	Resolución individualizada de dous estudos de caso completos, un de IRPF e outro de IS.	70	A2	C3 C7	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nesta asignatura realízase unha avaliación continua do traballo realizado polo alumno/a. Para superar a asignatura por esta vía é necesario obter alomenos o 50% dos puntos en xogo en cada unha das probas de avaliación continua propostas (probas tipo test, Proba IRPF e proba IS).

Si un alumno/a non participa na resolución dos estudos de casos prácticos, non fai os test ou non se presenta a calquera das probas (proba IRPF ou Proba IS) deixará de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado neste formato si non acadará alomenos un 25% da nota en xogo en cada unha das probas (probas tipo test, Proba IRPF e proba IS).

Aqueles alumnos/as que non teñan superada a materia en avaliación continua terán a opción de presentarse a un examen final. Este examen valerá o 100% da nota e a calificación obtida substituirá as notas da avaliación continua.

En caso de non presentarse, a nota será a obtida na avaliación continua

A data dos exames pode consultarse en <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albi, E. e Paredes, R., **Sistema Fiscal Español (I y II)**, 9ª Edición, Ariel, 2018

Domínguez, F. e López, J., **Sistema Fiscal Español**, 30, Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2018

Domínguez, F., **Planificación Fiscal Personal y en la Empresa**, 3ª, Aranzadi, 2017

Bibliografía Complementaria

Alonso, R., **Impuesto sobre la renta de las personas físicas. Comentarios y casos prácticos 2017**, 8ª, Centro Estudios Financieros, 2018

Barberán, M.A. e outros, **Ejercicios y Cuestiones de Fiscalidad**, 6ª, Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2018

Borrás, F. e Navarro, J.V., **Impuesto sobre sociedades. Comentarios y casos prácticos 2017**, 8ª, Centro Estudios Financieros, 2018

Moreno, M.C e Paredes, R., **Casos prácticos de sistema fiscal**, 4ª, Delta, 2018

Portillo, M.J., **Manual de Fiscalidad. Teoría y Práctica**, 11ª, Tecnos, 2018

Contreras, C., **Planificación Fiscal**, 1ª, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2016

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía avanzada				
Materia	Macroeconomía avanzada			
Código	V03G100V01912			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Alonso Carrera, Jaime			
Profesorado	Alonso Carrera, Jaime			
Correo-e	jalonso@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/jalonso			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é introducir ó alumno no uso de ferramentas básicas que permitan plantexar e resolver problemas macroeconómicos como, por exemplo, o impacto de reformas fiscais, os efectos da crise e depresión económica, efectos do crecemento económico sobre o medioambiente, etc.			
	Con este fin, se familiarizará ó estudante coa especificación, resolución e simulación de modelos macroeconómicos, así como co manexo da programación para a simulación dos modelos propostos.			

Competencias	
Código	
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Establece a relación existente entre demanda do contorno produtivo, cualificacións profesionais e oferta formativa de FP.				
Familiarizar ó alumno no manexo modelos macroeconómicos dinámicos como ferramenta básica para analizar problemas macroeconómicos. En particular se prestará especial atención a especificación, resolución e simulación deste tipo de modelos.	A5	C2 C5 C6		
Familiarizar ó alumno na identificación e formulación de problemas macroeconómico, así como na aplicación dos modelos aprendidos na súa resolución.	B7	C10		
Familiarizar ó alumno na exposición tanto oral como escrita dunha maneira organizada ás bases do problema macroeconómico analizado, á elección dos instrumentos de análise empregados; e ás conclusión derivadas da análise.	B7	D5		
Familiarizar ó alumno no estudio, lectura e discusión dos artigos de investigación básicos dos temas estudados.	A5	B7	C6	D6

Contidos	
Tema	
I. Introducción	1.- Metodoloxía para a análise macroeconómico. 2.- Repaso do modelo de crecemento de Solow. 3.- Expectativas y crítica de Lucas
II. Modelo básico de horizonte infinito	3.- O problema de Ramsey. 4.- O equilibrio competitivo e a solución planificada.
III. Modelo de xeracións solapadas	5.- O modelo básico de dous periodos. 6.- O equilibrio competitivo e a ineficiencia dinámica. 7.- O altruismo: tipoloxía e operatividade das herencias.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	0	5
Resolución de problemas de forma autónoma	11	16.5	27.5
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15.5	17.5
Resolución de problemas	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Titoría en grupo	Nesta clases farase unha valoración de grupo sobre a evolución e desenvolvemento dos contidos da materia. Como parte importante desta tarefa se tratará de resolver dúbidas e profundizar nos puntos do programa que atraían unha maior curiosidade intelectual por parte do alumnado.
Resolución de problemas de forma autónoma	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Titoría en grupo	Nesta clases farase unha valoración de grupo sobre a evolución e desenvolvemento dos contidos da materia. Como parte importante desta tarefa se tratará de resolver dúbidas e profundizar nos puntos do programa que atraían unha maior curiosidade intelectual por parte do alumnado.
Resolución de problemas de forma autónoma	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Coa entrega de cada lista de exercicios se fará unha proba para avaliar o coñecemento adquirido. No exame final se fará unha proba que faga unha avaliación conxunta do aproveitamento do curso.
Resolución de problemas	Despois da entrega da lista de exercicios, se fará unha clase de resolución de eses exercicios para destacar os puntos máis importantes e aclarar as dúbidas xurdidas no traballo autónomo do alumno.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final sobre os contidos da materia.	50	A5	B7	C2 C5 C6 C10	D5 D6
Resolución de problemas	O alumno debe solucionar unha serie de problemas plantexados polo profesor. O alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu nas sesións maxistras e na resolución de exercicios.	50	A5	B7	C2 C5 C6 C10	D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia constará de dous bloques. Por un lado, o exame final valerán ata un 50% da nota (5 puntos) e doutra banda, a avaliación continua que pesará ata un 50% na nota final (5 puntos).

Exame final (Ata 5 puntos): Haberá un exame final que se realizará na data oficial establecida no calendario de exames.

Avaliación continua (Ata 5 puntos): O 50% restante da nota obterase mediante a avaliación continua do alumno, o que inclúe a entrega de exercicios que se poidan programar ao longo do curso, e a nota dos pequenos controis que periodicamente se poidan facer.

Nas convocatorias extraordinarias do curso 2017/18 manteráanse os mesmos criterios de avaliación, polo que se gardará a nota de avaliación continua acadada durante o curso.

As datas de exames finais programadas pola Comisión Permanente da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais serán publicados na web e no taboeiro de anuncios da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Romer, David, **Macroeconomía Avanzada**, Tercera, McGraw-Hill, 2006

Bibliografía Complementaria

Blanchard, Olivier Jean; e Fischer, Stanley, **Lectures on Macroeconomics**, Primera, MIT Press, 1989

Novales, Alfonso; Fernández, Esther; e Ruiz, Jesús, **Economic Growth: theory and numerical solutions methods**, Segunda, Springer, 2014

Sorensen, Peter Birch; e Whitta-Jacobsen, Hans Jorgen, **Introducción a la macroeconomía avanzada**, Primera, McGraw-Hill, 2008

M. Doepke, A. Lehner e A. Sellgren, **Macroeconomics**, <http://faculty.wcas.northwestern.edu/~mdo738/textb>, 1999

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Microeconomía avanzada/V03G100V01915

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Principios de economía II/V03G100V01203

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía política e das institucións				
Materia	Economía política e das institucións			
Código	V03G100V01913			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Arias Moreira, José Carlos Caballero Míguez, Gonzalo			
Profesorado	Arias Moreira, José Carlos Caballero Míguez, Gonzalo			
Correo-e	gcaballero@uvigo.es xcarias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As institucións foron obxecto de estudio desde diversos enfoques na historia da análise económica, e nos últimos anos ocuparon un papel central na axenda de investigación da corrente principal da ciencia económica e das ciencias sociais. A concesión do premio Nobel de Economía a Ronald Coase, Douglass North, Elinor Ostrom e Oliver Williamson consolidou o avance da Nova Economía Institucional, e impulsou un esforzo interdisciplinar que pretende desenvolver a economía política contemporánea. Este curso proporciona dun xeito sistemático os principais contidos e avances da economía política e da economía das institucións.			

Competencias

Código	
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
A3 Coñecer o marco institucional da economía	C3	
A5 Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos	C5	
A9 Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado	C9	D1
A10 Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos	C10	D2
B11 Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e ético		D5
B13 Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación		D6
B15 Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos		D7
B6 Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas		
B7 Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia		
B8 Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional		
B9 Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico		
B1 Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo		
B3 Capacidade de traballar en equipo		

Contidos

Tema

Bloque Temático I: Introducción ás Institucións e Economía Política	1- A economía política e o retorno das institucións 2- A análise das institucións na historia do pensamento económico 3- Institucións e desenvolvemento económico a longo prazo
Bloque Temático II: Análise Institucional, Economía e Política	4- Economía das Institucións: vellos e novos institucionalismos 5- Dereitos de Propiedade, Custos de Transacción e Gobernanza 6- Cambio institucional, Crenzas e Normas Sociais, Capital Social 7- Institucións, Estado e crecemento económico
Bloque Temático III. Política, Democracia e Valores	8- Elección Pública, Economía Política Constitucional e Transaccións Políticas 9- Economía Política da Democracia 10- Política económica e Constitución.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Titoría en grupo	2	2	4
Lección maxistral	30	60	90
Práctica de laboratorio	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	0	6
Traballo	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas da materia o profesor podería realizar prácticas en laboratorio se o considera necesario para o proceso de aprendizaxe
Titoría en grupo	Pódense realizar *tutorías en grupo sobre a evolución no proceso de aprendizaxe da materia.
Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	Nas prácticas da materia pódense analizar e simular situacións reais

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Práctica de laboratorio	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Resultados da aprendizaxe: - Coñecer o marco institucional da economía - Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos - Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado - Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos - Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e ético - Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación - Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos - Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas - Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia - Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional - Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico - Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo - Capacidade de traballar en equipo	20	C3 C5 C9 C10	D1 D2 D5 D6 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa. Resultados da aprendizaxe: - Coñecer o marco institucional da economía - Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos - Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado - Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos - Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e ético - Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación - Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos - Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas - Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia - Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional - Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico - Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo - Capacidade de traballar en equipo	60	C3 C5 C9 C10	D1 D2 D5 D6 D7
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	20		

Outros comentarios sobre a Avaliación

- É necesario aprobar o examen final para superar a materia. Este examen suporá polo menos o 60% da nota final.
- Nas clases prácticas realizaranse probas e/ou traballos, consistentes na revisión, comprensión e exposición dunha obra de referencia sobre economía política por parte de cada alumno, que computarán ata un máximo do 40% da nota final da materia. Esta tarefa constitúe un requisito necesario para superar a materia.
- O profesorado informará do sistema de avaliación ao principio de curso, e asignará a cada alumno a tarefa que

desenvolverá ao longo do curso nas clases prácticas (indicándolle a obra de referencia que lle corresponde a cada alumno). As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade:

<http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ARIAS, X. C. y G. CABALLERO (eds), **Nuevo Institucionalismo: Gobernanza, Economía y Políticas Públicas.**, 2013

NORTH, D. C., **Institutions, Institutional Change and Economic Performance.**, 1990

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia política/V03G100V01101

Política económica/V03G100V01504

Políticas económicas comparadas/V03G100V01605

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas cuantitativas para a análise económica				
Materia	Técnicas cuantitativas para a análise económica			
Código	V03G100V01914			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Fernandez-Jardón Fernandez, Carlos Maria			
Profesorado	Fernandez-Jardón Fernandez, Carlos Maria			
Correo-e	cjardon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O curso componse de dous bloques temáticos. No primeiro, o obxectivo é dotar aos estudantes de ferramentas para entender/facer un informe de conxuntura, así como levar a cabo exercicios simples de predición a partir de datos con estrutura temporal. No segundo bloque, Analizar os problemas que limitan a capacidade dos economistas para establecer relacións *causales entre intervencións/políticas e resultados. Mostrar como eses problemas poden reducirse utilizando datos experimentais ou case-experimentais e ferramentas de análises específicas.			

Competencias	
Código	
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Distinguir os diferentes tipos de datos e compoñentes dunha serie temporal.	B7	C8	
Illar e analizar las características básicas de la evolución temporal dos datos económicos.	B7	C10 C13	D2 D5
O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora			
Coñecemento de técnicas básicas para a análise de causalidade entre variables económicas.	B6 B7	C10 C12	
Aplicación de técnicas *econométricas para avaliación de políticas.	B6 B7	C8 C10 C12 C13	D2 D5

Contidos	
Tema	
1. Introducción á análise de datos temporais e análises de conxuntura	Caracterización dos datos temporais e descomposición clásica. Modelos ARMA Estacionariedade e representación de Wold.
2. Introducción a la avaliación de políticas económicas mediante técnicas econométricas.	Conceptos de causalidade Causalidade de Granger metodos econométricos de estimacion da causalidade Métodos de evaluación de políticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	42	70
Traballo tutelado	5	15	20
Prácticas en aulas informáticas	15	30	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicios ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Traballo aplicando as técnicas explicadas en teoría
Prácticas en aulas informáticas	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en aulas informáticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Levarase a cabo o seguimento do alumno na evolución da realización de casos prácticos nas prácticas
Traballo tutelado	Seguimento do traballo do alumno acalrando as dificultades que tope

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	Traballo de aplicación da teoría explicada a algun problema económico	50	B6 B7	C8 C10 C12 C13	D2 D5
Prácticas en aulas informáticas	A valoración nestas sesións pode consistir na resolución e entrega de casos prácticos, exposición de resultados da análise, etc...	50	B6 B7	C8 C10 C12 C13	D2 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade:

<http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Green, W., **Análisis econométrico.**, 3, Prentice Hall, 1998

Wooldridge, J..., **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**, 2, Thomson Learning, 2006

Aznar, A. y F.J. Trivez, **Métodos de Predicción en Economía**, 1, Ariel, 1993

Bibliografía Complementaria

Gertler et al., **La evaluación de impacto en la práctica**, 1, Banco Mundial, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística I/V03G100V01205

Estatística II/V03G100V01403

Econometría I/V03G100V01501

Econometría II/V03G100V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Microeconomía avanzada				
Materia	Microeconomía avanzada			
Código	V03G100V01915			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego Inglés			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Giménez Fernández, Eduardo Luís			
Profesorado	Giménez Fernández, Eduardo Luís			
Correo-e	egimenez@uvigo.es			
Web	http://http://egimenez.webs.uvigo.es/index.html			
Descrición xeral	Esta materia introduce ao alumno no uso de ferramentas avanzadas que permitan analizar formalmente tanto as decisións dos agentes individuais, como os resultados da interacción de ditas decisións.			
	O estudante deberá poder motivar un problema económico, construír e resolver analiticamente modelos económicos, e explicar os resultados obtidos.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
O alumno será capaz de analizar formalmente decisións individuais de los agentes individuales, como los resultados de la interacción de ditas decisión.	A2	B3 B4	C1 C2 C3 C5 C6 C9 C10

O estudante deberá poder motivar un problema económico, construír e resolver analíticamente modelos económicos, e explicar os resultados obtidos.

A4 B6 C1 D1
A5 B7 C9 D2
C10 D3
C11 D4
C13 D5
D6
D7

Contidos

Tema

1. Introdución	1. Introdución
2. Teoría do Consumidor	2. Teoría do Consumidor
3. Teoría da Empresa	3. Teoría da Empresa
4. Teoría de Equilibrio Xeral Walrasiano	4.1 Economía de troco 4.2 Economía con produción
5. Fallos de Mercado	5. Fallos de Mercado

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	75	105
Resolución de problemas	15	24	39
Exame de preguntas obxectivas	6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas lizóns maxistrais. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Iterazón individualizada ás dúbidas para a resolución dos problemas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Presentación de exercicios na clase, e entrega de outros exercicios que se vaian propoñendo.	20	A2 B3 C1 D2 A4 B4 C2 D4 A5 B6 C3 D5 B7 C5 C6 C9 C10 C11
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba escrita onde os alumnos argumenten as súas respostas fundamentándose nos coñecementos adquiridos, avaliando a aplicación dos coñecementos adquiridos no curso.	80	A2 B3 C1 D5 A4 B4 C2 D7 A5 B6 C3 B7 C5 C6 C9 C10 C11

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá presentarse a un exame final para superar a materia.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade:

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica****Bibliografía Complementaria**

Varian, Hal, **Advanced Microeconomics**,

Geoffrey A. Jehle, Philip J. Reny, **Advanced Microeconomic Theory**, (3rd Edition),

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Microeconomía avanzada/V03G100V01915

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Teoría de xogos/V03G100V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Outros comentarios

Recoméndase cursar a matéria de Teoría de xogos por ser complementária aos contidos de Microeconomía Avanzada.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría de xogos				
Materia	Teoría de xogos			
Código	V03G100V01916			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Bergantiños Cid, Gustavo			
Profesorado	Bergantiños Cid, Gustavo Gómez Rúa, María			
Correo-e	gbergant@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Curso básico de teoría de xogos xeral			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer e comprender o obxecto de estudo da teoría de xogos, distinguindo os distintos tipos de modelos	B5 C1 C2 C6 C10

Comprender e valorar o interese dos modelos de teoría de xogos para resolver problemas	A1 A2 A5	B6 B7	C9 C11 C12 C13	
Fomentar a sensibilidade cara o pensamento científico: **cuestionamiento das ideas **intuitivas, análise crítica das afirmacións, capacidade de síntese ou a toma de decisións racionais		B1 B6		D2 D5 D7
Ser capaz de explicar un problema e **modelizalo mediante teoría de xogos nun grupo de traballo	A4	B2	C8	
Fomentar unha actitude de compromiso ético e o traballo en equipo				D1 D4

Contidos

Tema	
Xogos estáticos con información completa: xogos en forma normal	O modelo teórico. Estratexias dominadas. O equilibrio de *Nash. *Refinamentos do equilibrio de *Nash: o equilibrio perfecto. Aplicacións.
Xogos dinámicos con información completa: xogos en forma extensiva	O modelo teórico. O equilibrio de *Nash. *Refinamentos do equilibrio de *Nash: o equilibrio perfecto en *subjuegos, o equilibrio *secuencial, o equilibrio perfecto. Aplicacións.
Xogos cooperativos	Problemas de negociación: Solucións de *Nash, *Kalai-*Smorodinsky e igualitaria. Xogos con utilidade *transferible: Núcleo e valor de *Shapley.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Resolución de problemas	15	49	64
Seminario	2.5	15	17.5
Titoría en grupo	2.5	0	2.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	30	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan exercicios e problemas que o alumno debe resolver
Seminario	Actividade na que os alumnos farán exposicións dos traballos propostos
Titoría en grupo	Actividade na que os alumnos discutirán co profesor cuestións da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Os alumnos explorarán traballos e o profesor comentará o traballo.
Titoría en grupo	Os alumnos farán comentarios sobre a materia e o profesor #responder as súas preguntas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Resolución de cuestións teóricas e aplicadas	15	B1	C1 C2 C6 C9 C10 C11 C12		
Seminario	Exposición de traballos	15	A4	B2 B6	C8 C13	D1 D2 D4 D5 D7

Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final da materia	70	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B6 B7	C1 C2 C6 C9 C10 C11 C12
---------------------------------------	------------------------	----	----------------	----------------------------	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gibbons, R., **Un primer curso de teoría de juegos**, 1993, Antoni Bosch, 1993

Pérez, J. Jimeno, J.L. Cerdá E., **Teoría de juegos**, 2013, Prentice Hall, 2013

Bibliografía Complementaria

Eichberger, J., **Game theory for economists**, 1993, Academic Press, 1993

Fudenberg D., Tirole J., **Game theory**, 1991, Massachusetts Institute of Technology, 1991

Gardner, R., **Juegos para empresarios y economistas**, 1996, Antoni Bosch, 1996

González Díaz J., García Jurado I., Fiestras Janeiro G., **An Introductory course on mathematical game theory**, 2010, American Mathematical Society, 2010

Myerson, R.B., **Game theory: analysis of conflict**, 2002, Harvard University Press, 2002

Sánchez Rodríguez E., Vidal Puga J., **Juegos coalicionales**, 2014, Servicio publicacións. Universidad de Vigo, 2014

Vega-Redondo, F., **Economía y Juegos**, 2000, Antoni Bosch, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística I/V03G100V01205

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Estatística II/V03G100V01403

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Economía industrial/V03G100V01603

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da información				
Materia	Economía da información			
Código	V03G100V01917			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Loveira Pazo, Rosa María			
Profesorado	Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	rloveira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nos procesos de decisión dos individuos e, polo tanto, nos procesos de asignación dos recursos, a distribución da información xoga un papel fundamental, pois transaccións a priori vantaxosas para os individuos participantes poden non levar a cabo cando a información obtida polos mesmos non é homoxénea. É necesario pois identificar estas asimetrías de información, entender como afectan o comportamento dos individuos, e os mecanismos necesarios que resolvan a distorsión causada pola presenza das devanditas asimetrías.			

Competencias	
Código	
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de aplicar os fundamentos económicos para analizar e entender a interacción entre axentes económicos en presenza de asimetrías de información.	A5 C6 C10
Aplicar os coñecementos adquiridos ao ámbito da economía industrial, organización empresarial, economía pública, etc.	B7 C10 D5
Familiarizar ao alumno na análise e discusión de artigos de investigación relacionados cos temas estudados.	D5 D6

Contidos	
Tema	
1. Introducción	1.1. Introducción 1.2. Elementos do problema 1.3. Tipoloxía de problemas de información asimétrica
2. Modelo basee: a repartición do risco.	2.1. Descrición do modelo 2.2. Modelos con información simétrica
3. O problema de risco moral	3.1. Modelo con dous niveis de esforzo 3.2. Aplicacións
4. Selección adversa.	4.1. Descrición do modelo 4.2. Principais competindo por axentes 4.3. Aplicacións

5. Sinalización.

5.1. A educación como sinal

5.2. Aplicacións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Titoría en grupo	5	0	5
Resolución de problemas	10	15	25
Resolución de problemas	2	8	10
Outras	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de preguntas dirixidas ao estudante coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e *análisis en profundidade daquelas partes do programa que esperten maior curiosidade intelectual no alumnado.
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos, mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	As *tutorías individuais terán lugar no despacho do profesor da materia. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor, nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das *tutorías farase público ao comezo do curso académico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Exame final de os contidos de a materia.	50	A5	B7	C6	D5
Outras	A o longo de o curso realizaranse probas parciais e/ou entrega de exercicios puntuables para a avaliación continua	50	A5	B7	C6	D5
					C10	D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final de a materia constará de dous bloques. Por unha banda, o exame final valerá un 50% de a nota (5 puntos), e doutra banda, a avaliación continua pesará outro 50% (5 puntos). Con todo, aqueles que obteñan unha nota igual a superior a 2,5 puntos en a avaliación continua, poderán optar por non ir a o exame final, nese caso corresponderalles a nota de a avaliación continua sobre 10 puntos.

O exame final realizarase en a data oficial fixada en o calendario de exames.

En as convocatorias extraordinarias de o curso 2018-2019 manteranse os mesmos criterios de avaliación, polo que se gardará a nota de a avaliación continua durante todo o curso.

As datas e horas de as probas finais correspondentes a as convocatorias de maio e xullo serán as especificadas en o calendario de probas de avaliación aprobado por a Xunta de Facultade para o curso 2018-2019.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Macho S., I. y D. Pérez Castrillo, **Introducción a la economía de la información**, 2ª, Ariel Economía, 2005

Bibliografía Complementaria

Varian, H.R., **Análisis Microeconómico**, 3ª, Antoni Bosch Editor, 1993

Antelo, M., **Economía de la información**, 1ª, Mc Graw Hill, 2014

G. Akerlof,

M. Rothschild and J. Stiglitz, "**Equilibrium in competitive insurance market: An essay on the economics of imperfect information**",

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Economía industrial/V03G100V01603

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos económicos da defensa da competencia				
Materia	Fundamentos económicos da defensa da competencia			
Código	V03G100V01918			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Pazo Martínez, María Consuelo			
Profesorado	Pazo Martínez, María Consuelo			
Correo-e	cpazo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é estudar, a partir das ferramentas propias da análise económica, unha das intervencións públicas máis relevantes para as empresas: a política de competencia. Abordarase a política de competencia desde un punto de vista económico co obxectivo de que os alumnos sexan capaces de analizar os casos prácticos de competencia empregando as ferramentas teóricas básicas, as cales se exporán nas clases maxistras. Ademais, examinaranse casos reais resoltos polas autoridades de competencia.			

Competencias	
Código	
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados de aprendizaxe		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Lograr que os estudantes manexen coñecementos básicos de economía e empresa necesarios para comprender as políticas de defensa da competencia.	C3 C6	
2. Desenvolver a capacidade de interpretar e analizar críticamente os argumentos económicos das políticas de defensa da competencia e a súa plasmación na lexislación correspondente.	C7 C9 C10	
3. Potenciar a habilidade de expresar e defender argumentos en público de forma coherente e fundamentada.	C8	D2 D4 D5
4. Potenciar a capacidade de manexar as fontes de información relevantes para a política de defensa da competencia.		
5. Fomentar a capacidade de traballar en grupo e de actuar con responsabilidade e principios éticos, cumprindo os compromisos adquiridos.		
Establecer procesos de mellora do proceso de E/A: analizando a interacción profesor alumnos como base para o establecemento de novas estratexias de acción programadora durante a realización do proceso E/A.		

Contidos	
Tema	
1.- Introducción: obxecto e contido do curso.	Definición, orixes e obxectivos da política de competencia.
2.- Poder de mercado e benestar.	Monopolio e eficiencia asignativa. Eficiencia produtiva vs. eficiencia dinámica. Monopolio e mecanismos de mercado.
3.- Definición de mercado relevante.	Que é o mercado relevante? Dimensión de produto, xeográfica e temporal. Sustituibilidade de demanda e oferta. O SSNIP test. Identificación do mercado relevante na práctica.

4.- Medición do poder de mercado.	Que é o poder de mercado? Como medir o poder de mercado? Os determinantes da estrutura de mercado.
5.- Colusión e outros acordos horizontais.	Fundamentos económicos dos acordos horizontais entre empresas. Factores que facilitan a colusión. Como detectar e loitar contra a colusión?
6.- Fusións.	Posibles efectos das fusións. Efectos unilaterais. Avaliación de posibles ganancias de eficiencia. Dominancia colectiva. Regulación de fusións.
7.- Restricións verticais.	Tipos de acordos verticais. Competencia intramarca. Competencia intermarca. Lexislación aplicable.
8.- Prezos predatorios e outras prácticas de abuso..	Que é posición dominante? Que é abuso de posición dominante? Prezos excesivos. Prezos predatorios. Discriminación de prezos. Estratexias de monopolización non baseadas en prezos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Resolución de problemas	12	24	36
Presentación	5	25	30
Probas de resposta curta	3	6	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A metodoloxía docente consistirá no desenvolvemento de varios tipos de clases presenciais (teóricas e prácticas) e no traballo persoal do alumno para consolidar os coñecementos e adquirir soltura na resolución dos problemas expostos. Nas clases teóricas expóranse de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é conveniente que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Resolución de problemas	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo, poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase. Tamén se realizará o seguimento da aprendizaxe dos estudantes mediante pequenas probas e exercicios que haberán de entregar.
Presentación	Os alumnos terán que realizar un traballo no que revisarán algún caso de competencia que haberán de presentar e explicar aos seus compañeiros nunha clase práctica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As tutorías personalizadas terán lugar no despacho 404.
Resolución de problemas	As tutorías personalizadas terán lugar no despacho 404.
Presentación	As tutorías personalizadas terán lugar no despacho 404.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Os controis periódicos (20% da cualificación final) e o exame final (60% da cualificación final) estarán integrado por preguntas curtas (relativas a contidos teóricos e prácticos) e problemas.	40	C3 C6 C7 C9 C10
Presentación	Os alumnos terán que realizar un traballo no que revisarán algún caso de competencia que haberán de presentar. Para presentar o traballo é imprescindible asistir polo menos a 2/3 das clases.	20	C8 D2 D4 D5
Probas de resposta curta	Os controis periódicos (20% da cualificación final) e o exame final (60% da cualificación final) estarán integrado por preguntas curtas (relativas a contidos teóricos e prácticos) e problemas.	40	C3 C6 C7 C9 C10

Outros comentarios sobre a Avaliación

En todas as convocatorias nota final da materia resultará da suma da obtida na avaliación continua (40% da nota) e a obtida nun exame final (60% da nota).

Avaliación continua (40% da nota final):

- 20% pola realización e presentación dun traballo no que os estudantes revisarán algún caso de competencia. Para un adecuado desenvolvemento do traballo é preciso que os alumnos coñezan os contidos da materia. Por iso, para presentar o traballo é preciso asistir polo menos a 2/3 das clases teóricas e prácticas. Só os alumnos que cumpran este requisito poderán presentar o traballo.

- 20% por controis periódicos.

Exame final (60% da nota final):

Como regra xeral, o exame suporá o 60% da nota. Con todo, aqueles estudantes que superasen os controis periódicos, obtendo 5 ou máis puntos (sobre 10), poderán optar por non presentarse ao exame final. Nese caso a nota media dos controis suporá un 80% da nota final.

NOTA IMPORTANTE: Se non se superan os controis periódicos, a nota final da materia será a suma da cualificación obtida por avaliación continua (40%) máis a cualificación do exame (60%). Con todo, a puntuación do exame final só se terá en conta cando sexa **igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10)**. En caso contrario, a cualificación final será igual á puntuación por avaliación continua. Así mesmo, a cualificación dos alumnos que non se presenten ao exame será a que obtivesen por avaliación continua.

Datas de exame. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade. Véxase o apartado correspondente na web da facultade: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, 1ª edición, Cambridge University Press, 2004

Bibliografía Complementaria

Cabral, L., **Economía Industrial**, 1ª edición, McGraw-Hill, 1997

Ivaldi, M., Jullien, B., Rey P., Seabright P. and J. Tirole, **The economics of tacit collusion**, 2003

Ley 15/2007 de defensa de la competencia,

Reglamento comunitario de concentraciones (CE) 139/2004,

Directrices sobre la evaluación de las concentraciones horizontales (2004/C 31/03),

Reglamento de exención a determinadas categorías de acuerdos verticales (UE) nº330/2010,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Economía da información/V03G100V01917

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía industrial/V03G100V01603

Teoría de xogos/V03G100V01916

Outros comentarios

En FAITIC (acceso en <http://faitic.uvigo.es>) se podrá consultar información relevante para el seguimiento de la asignatura.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da saúde				
Materia	Economía da saúde			
Código	V03G100V01919			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Míguez, Eva María			
Profesorado	Rodríguez Míguez, Eva María			
Correo-e	emiguez@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son coñecer os principais problemas económicos asociados aos mercados sanitarios, así como as características dos principais sistemas sanitarios dende a súa vertente económica. Na segunda parte da materia amósanse os principais conceptos da avaliación económica en sanidade, así coma a súa aplicación empírica.			

Competencias

Código	
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender e aplicar os conceptos básicos no ámbito da economía da saúde.	B6	C2 C6	
Coñecer e analizar o marco institucional no que se desenvolven os servizos sanitarios. Capacidade de analizar en que medida os sistemas sanitarios responden a diferentes medidas de resultados		C3 C8 C12	D7
Comprender e aplicar os principios básicos da avaliación económica en sanidade. Capacidade de comprender e valorar criticamente un estudo publicado de avaliación económica.	B6	C2 C12	D7
Capacidade de desenvolver un proxecto ou informe breve no ámbito da Economía da saúde traballando en equipo.	B2 B4 B6	C8	D2 D4 D5 D7

Contidos

Tema	
Bloque 1	A. Mercados sanitarios e intervención pública
Economía da saúde e mercados sanitarios	B. Os sistemas sanitarios - Características e tipoloxía dos sistemas sanitarios: Cobertura, Financiación, Sistemas de pago. - Valoración de los resultados: Eficiencia e equidade C. Demanda sanitaria e produción de saúde - Demanda sanitaria - Producción de saúde

Bloque 2

Avaliación económica de programas e tecnoloxías sanitarias

A. Modalidades da avaliación económica.

B. Medidas e valoración dos custos

C. Medidas e valoración dos resultados

D. Valoración da incerteza

E. Criterios de decisión

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	25	40
Traballo tutelado	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia con especial énfase na participación dos alumnos.
Resolución de problemas	Resolución e valoración crítica de diferentes problemas e cuestións que complementan o exposto nas clases teóricas. Análise de datos que ofrecen as estatísticas relacionadas co contido da materia.
Traballo tutelado	Elaboración e exposición por parte do alumnado dun traballo curto, realizado en grupo, sobre algún tema relacionado coa economía da saúde.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O alumnado recibirá atención personalizada para a realización das tarefas das clases prácticas.
Traballo tutelado	O traballo realizado por cada grupo será supervisado polo docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Os contidos da materia serán avaliados nun exame final.	50	B6	C3 C6 C12	
Resolución de problemas	A avaliación das clases prácticas se realizarán en función da calidade das tarefas realizadas.	30	B2 B4 B6	C8 C12	D5 D7
Traballo tutelado	O traballo tutelado deberá ser exposto na clase. A valoración estará en función do contido, dos aspectos formais do mesmo e da exposición final realizada.	20	B2 B4	C8	D2 D4 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aínda que a nota final será a media ponderada do exame oficial e da valoración das clases prácticas, se o alumnado non acadara un mínimo de 4 puntos sobre 10 no exame, a nota final da materia non superará os 4 puntos.

A calificación obtida nas clases prácticas manterase ata a convocatoria extraordinaria dese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

Folland S, Goodman A C, Stano M, **The Economics of Health and Health Care**, Pearson International Edition., 2016

Prades J L, Martínez F, Perpiñán J M, **Métodos para la evaluación económica de nuevas prestaciones**, Ministerio de Sanidad y Consumo, 2003

John G. Cullis, Peter A. West, **Introducción a la Economía de la Salud**, Desclée de Brower, 1984

Drummond M F, Sculpher M J, Claxton K, Stoddart G L, Torrance G W, **Methods for the economic evaluation of health care programmes**, Oxford university press, 2015

Bibliografía Complementaria**Recomendacións****Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V03G100V01991			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Gómez Fraiz, José Santiago			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html			
Descrición	Traballo titorizado que avalia as competencias adquiridas no grao xeral			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender de forma sistemática y crítica una temática, problema o ámbito de estudio, incorporando marcos teóricos y conocimientos disponibles, así como juicios que incluyan una reflexión de carácter social, científica y/o ética.	A1 B2 C8 D4
	A2 B4 C9 D7
	A3 B6 C10
	C11 C12

Aplicar procesos y procedimientos para recoger, analizar e interpretar datos e información relevante de manera metódica en orden a generar una conclusión o propuesta dentro de una temática, problema o ámbito de estudio, sostenida por argumentos o razonamientos coherentes.	A3 A4	B2 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C11	D5
Adquirir compromisos y ejercer responsabilidades personales de carácter profesional, poniendo en práctica hábitos de trabajo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuales complejas durante un periodo de tiempo determinado.	A5	B4 B6	C1 C8 C12	D4 D5 D7
Elaborar un texto escrito que se ajuste a criterios de calidad y convenciones académicas dentro del área propia de estudio y que recoja de forma sistemática el planteamiento, proceso y resultado del trabajo fin de grado.	A2 A3 A4	B2 B4	C1 C2 C3 C5 C6 C8 C10 C12	D5

Contidos

Tema	
O estudante abordará unha problemática concreta, propia do ámbito de estudo do Grao en Economía, proposta por un titor ou por el mesmo, o seu informe favorable para a defensa de ser o caso, seguindo o establecido na normativa xeral da Universidade e na propia do centro.	Para desenvolvelo, ten que contar necesariamente coa tutela dun profesor que será o que, unha vez acadados os obxectivos establecidos, deberá dar

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	2	0	2
Traballo tutelado	6	219	225
Traballo	1	60	61
Presentación	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Toma de contacto co estudante, identificación de motivacións e indicación de normas básicas de traballo
Lección maxistral	Exposición por parte do titor dos aspectos fundamentais relativos a realización de proxectos e das bases teóricas do tema a tratar
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	Contacto co estudante e definición do marco de acción
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do estudante
Lección maxistral	Exposición dos aspectos fundamentais sobre a realización de proxectos e sobre a temática do traballo.
Probas	Descrición
Traballo	Preparación e seguimento do informe escrito.
Presentación	Preparación e seguimento da exposición

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	O titor avaliará o desenvolvemento do traballo do estudante sobre o tema proposto. O titor establece o 30% da cualificación global do estudante; o 70% restante, o tribunal no acto de defensa.	100	A1	B2	C1	D4
			A2	B4	C2	D5
			A3	B6	C3	D7
			A4		C4	
			A5		C5	
					C6	
					C7	
					C8	
					C9	
					C10	
					C11	
					C12	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Biblioteca Universitaria, **Como afrontar o teu TFG**,

Bibliografía Complementaria

Manuel Baelo Álvarez, **El Arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal : TFG, TFM y tesis doctoral : guía práctica para estudiantes universitarios**, 2ª, Círculo Rojo, 2017

Ramiro Durán Martínez (Coord.), **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Cómo hacer presentaciones eficaces, Gestión 2000, 2004

Paulina Cierlica, **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Rodrigo Ríos, **Manual de presentaciones efectivas**, 2017

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase fortemente seguir o curso "Como afrontar o teu TFG"

<http://sp.bugalicia.org/vig/subjects/guide.php?subject=cursotfg>
